

Šľachtiteľský program plemena ile de France

Úvod šľachtiteľského programu:

Tento šľachtiteľský program je vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootecnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošípaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení Nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“).

Šľachtenie plemena ile de France vychádza zo Zákona č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“) a Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz. Napĺňanie šľachtiteľského programu sa vykonáva v súlade so Zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 18/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat, Rozhodnutím Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutím Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutím Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutím Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajíčok a embryí na plemenárske účely, Rozhodnutím Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootecnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Napĺňanie tohto šľachtiteľského programu sa musí vykonávať v súlade so štatútom plemenných kníh pre ovce chované na Slovensku. Tento šľachtiteľský program vychádza aj z dlhodobou stanovenými zásadami v predchádzajúcich štatútoch plemennej knihy pri šľachtení daného plemena na území Slovenskej republiky.

Napĺňanie a dodržiavanie tohto šľachtiteľského programu zaisťuje Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo, ako chovateľská organizácia nesúca šľachtiteľský program podľa Nariadenia EPaR č. 2016/1012 a ako uznaná chovateľská organizácia podľa zákona č. 194/1998 o šľachtení a plemenitbe poverená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vedením plemennej knihy.

Šľachtiteľský program je sústava šľachtiteľských opatrení vedúcich k zmeneniu tých vlastností a znakov hospodárskych zvierat, ktoré rozhodujú o plnení cieľa chovu. Pri zachovaní zdravia a ekonomiky chovu. Na naplnenie šľachtiteľského programu sa stanovuje chovný cieľ.

Cieľom tohto šľachtiteľského programu je zvyšovanie genetickej hodnoty a úžitkovosti jedincov daného plemena na území Slovenskej republiky tak, aby mal nadväzovať na šľachtiteľské programy a chovné ciele v krajine pôvodu plemena a v ostatných krajinách Európskej únie. Tento šľachtiteľský program sa vzťahuje na územie Slovenskej republiky.

Charakteristika plemena

Ovce tohto plemena boli vyšľachtené vo Francúzsku zošľachtovacím krížením, keď bahnice plemena rambouillet boli pripárované baranmi plemena leicester a lincoln. Plemeno možno charakterizovať ako plemeno vlnovo-mäsového až mäsovo-úžitkového typu, s jemnou vlnou sortimentov A/B – B, výťažnosť vlny 55 - 58 %, dĺžka 120 - 140 mm, ročná striž bahníc v našich podmienkach je 3 - 4 kg a u baranov 4 - 5 kg. Je to rané plemeno s veľmi harmonickým utváraním stavby tela, vhodné aj pre maštalné podmienky. Na exteriéri sú zreteľné najmäsitejšie časti tela, osobitne dobre je utvárané vnútorné i vonkajšie stehno. Výkrmové schopnosti sú veľmi dobré. Mäso je jemné s minimálnym podielom tuku. Skladba jatočného tela je veľmi priaznivá. Jatočná výťažnosť je 48 - 50 % (aj viac). Hlava je ťažšia, bezrohá u oboch pohlaví, obrastená lepšie ako u plemena berrichon du cher, krk je krátky a silný, jednotlivé časti trupu sú široké a hlboké, výborné osvalenie hrudníka, chrbta a zadotrupia. Nohy sú široko postavené, silné, strednej dĺžky, častý je výskyt sudovitého postoja.

Úžitkové vlastnosti plemena

Živá hmotnosť bahníc je 60 - 80 kg, baranov 90 – 120 kg. Plodnosť 120 - 140 %. Denný prírastok jahniat je až 350 gramov. Plemenné ovce sa z Francúzska exportujú približne do 20 krajín. Produkčné parametre u nás chovaných zvierat, najmä s ohľadom na náročnosť pri výžive, sú o niečo nižšie ako vo Francúzsku. Týka sa to produkcie vlny, ale najmä plodnosti, kde najlepšie chovy dosahujú plodnosť viac ako 180 %. Plemeno bolo importované na Slovensko koncom sedemdesiatych rokov. Patrí medzi perspektívne plemená z hľadiska jeho rozšírenia v čistej forme, ako aj pre zošľachtovacie a úžitkové kríženie.

Postup šľachtenia plemena

Šľachtiteľský program v chove mäsových plemien na Slovensku a tak isto aj v chove plemena ile de France je zameraný na zlepšenie ukazovateľov úžitkovosti. Základnou formou šľachtenia je čistokrvná plemenitba so zámerom zlepšiť produkciu mäsa. Šľachtenie je založené na výbere najlepších jedincov do pozície rodičov ďalšej generácie. Základom šľachtiteľskej práce pre správne vytypovanie najlepších zvierat bude aj naďalej kontrola úžitkovosti KÚOaK. Získané dáta sa okrem selekcie zvierat môžu používať aj na odhad plemenných hodnôt úžitkových parametrov vhodnými štatistickými metódami podľa metodiky

schválenej Šľachtiteľskou radou. V chovoch sa môže využívať aj genomické hodnotenie plemenných zvierat. Uplatňovanie konkrétnych metód selekcie v rámci šľachtenia jednotlivých plemien oviec a kôz určí Šľachtiteľská rada oviec a kôz svojim uznesením.

Kontrola úžitkovosti bude sledovať hlavne informácie o plodnosti bahnic, intenzite rastu a osvalení. Do sledovania môžu byť zaradené aj niektoré objektívne ukazovatele zmäsilsti (plocha MLT, hrúbka podkožného tuku).

Kontrolu úžitkovosti oviec a kôz vykonáva Zväz chovateľov oviec a kôz na základe nariadenia EPaR 2016/1012 a poverenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, alebo ním poverená tretia strana. Výkon KÚOaK sa riadi metodikou schválenou orgánmi ZCHOK na to oprávnenými.

Keďže sa jedná o málo početnú populáciu, ktorá sa na Slovensku chová len krátke časové obdobie je potrebné rátať s nákupom plemenníkov zo špičkových chovov v EÚ.

Plemenná kniha oviec sa riadi osobitným štatútom vypracovaným v súlade s platnou legislatívou a schválením orgánmi ZCHOK na to oprávnenými .

Geografické vymedzenie

Tento šľachtiteľský program je uplatňovaný výhradne na území Slovenskej republiky.

Plemenný štandard a chovný cieľ plemena oviec ile de France chovaného v SR

Ukazovateľ		ile de france
Základná charakteristika	<i>Plemenný štandard</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Stredne veľký až veľký telesný rámec, s dlhým, širokým a hlbokým trupom a s veľmi dobre osvalenými zadnými končatinami. • Jemnovlnové plemeno s bielou vlnou merinového charakteru, s dobrým vlnovým obrastom. • Silné, dobre postavené končatiny, hlava široká, pokrytá vlnou po spojnicu očí. • Ovce aj barany bezrohé.
Úžitkové zameranie	<i>Plemenný štandard</i>	Špecializované mäsové plemeno.
	<i>Chovný cieľ</i>	Mäsový úžitkový typ. Prioritné zameranie: produkcia ťažkých jatočných jahniat výbornej kvality a produkcia baranov pre zošľachtňovacie a úžitkové kríženie.
Hmotnosť bahnic	<i>Plemenný štandard</i>	70 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	85 kg

Hmotnosť plemenných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	100 kg
	Chovný cieľ	120 kg
*Hmotnosť jariek	<i>Plemenný štandard</i>	50 kg
**Hmotnosť aukčných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	70 kg
	Chovný cieľ	85 kg
PDP do 100 dní jahničky	<i>Plemenný štandard</i>	0,280 kg
	Chovný cieľ	0,320 kg
PDP do 100 dní baránky	<i>Plemenný štandard</i>	0,320 kg
	Chovný cieľ	0,380 kg
Jemnosť vlny	<i>Plemenný štandard</i>	23,5 – 29,5 μ m sortiment A – B
Plodnosť na obahnenú ovcu	<i>Plemenný štandard</i>	160 %
	Chovný cieľ	185 %

*hmotnosť jahničiek do 1 roka musí byť minimálne 2/3 živej hmotnosti bahníc **uvádzaná hmotnosť sa týka baranov vo veku nad 1 rok, do 1 roku musí mať baran minimálne 2/3 živej hmotnosti aukčného barana